

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta národohospodářská

Středisko regionálních a správních věd

EX – ANTE HODNOCENÍ

Operačního programu

Výzkum a vývoj pro inovace

Zadavatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Praha
3. 5. 2006

1. Úvod

Ex-ante hodnocení programových dokumentů je dle požadavků Evropské unie nedílnou součástí jejich přípravy. V souladu s naznačeným požadavkem Evropské unie bylo zpracováno i ex-ante hodnocení Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

Zpracovatelem hodnocení bylo Středisko regionálních a správních věd Vysoké školy ekonomické v Praze, které již v minulosti zpracovalo celou řadu ex-ante hodnocení programových dokumentů pro stávající zkrácené programovací období 2004 – 2006.

V souladu s předpisy a pravidly pro provádění ex-ante hodnocení programových dokumentů byly při provádění a zpracování hodnocení aplikovány především dva základní principy.

Za prvé, princip kontinuity, tj. hodnotitelé průběžně hodnotili jednotlivé části připravovaného dokumentu a zaujímali k nim svá dílčí stanoviska. V těchto stanoviscích uváděli především svá doporučení k doplnění, úpravám či modifikacím připravovaného dokumentu. Stanoviska měla podobu jak písemných materiálů, tak i ústních komentářů.

Za druhé, princip spolupráce, tj. činnost hodnotitelů neprobíhala izolovaně od činnosti samotných zpracovatelů programového dokumentu, ale naopak obě skupiny odborníků pracovaly v úzké součinnosti, například v rámci pracovních skupin, individuální osobní komunikace jednotlivých členů týmů či elektronické komunikace.

V důsledku důsledné aplikace obou výše naznačených principů se podařilo programový dokument – Operační program Výzkum a vývoj pro inovace připravit do podoby, která až na minimální výjimky odráží představy hodnotitelského týmu o jeho obsahu. Závěrečné kroky směřující k dosažení výše naznačené shody o obsahu Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace, mezi představami hodnotitelů a tvůrci programového dokumentu, byly učiněny na společném jednání v Telči ve dnech 10. – 12.4. tohoto roku.

Obecně lze proto říci, že díky akceptaci svých zásadních připomínek zpracovatelem v průběhu příprav programového dokumentu mají hodnotitelé k Operačnímu programu Výzkum a vývoj pro inovace již pouze některé doplňující či upřesňující připomínky a náměty.

Předložený Operační program Výzkum a vývoj pro inovace dle expertního názoru hodnotitelského týmu odpovídajícím způsobem splňuje požadavky kladené na obsah programových dokumentů určených pro realizaci v rámci programovacího období 2007 – 2013.

Toto hodnocení je zpracováno do podoby určené pro zařazení do rámce programového dokumentu Výzkum a vývoj pro inovace, konkrétně do subkapitoly 2.4. Zároveň lze říci, že se jedná o stručné a přehledné shrnutí výstupů celého ex-ante hodnocení. Kromě této verze hodnocení je k dispozici ještě kompletní verze ex-ante hodnocení, která navíc podrobně shrnuje postup přípravy programového dokumentu a detailně odpovídá na jednotlivé otázky, které byly v rámci hodnocení vymezeny.

2. Stanovisko hodnotitelů k hlavním atributům programového dokumentu

⇒ *Posouzení celkové konzistentnosti dokumentu*

Z tohoto úhlu pohledu dospěli hodnotitelé k jednoznačnému závěru, že jednotlivé části dokumentu na sebe odpovídajícím způsobem navazují. Závěry vyplývající z jednotlivých kapitol nacházejí adekvátní odraz v navazujících kapitolách. Celý dokument je provázán následující logickou linkou:

Analytická část ⇒ Strategie realizace ⇒ Priority (oblasti intervence) ⇒ Nastavení indikátorů ⇒ Finanční plán ⇒ Implementace

Analytická část programového dokumentu (socio-ekonomická analýza, SWOT analýza a zhodnocení dosavadních výsledků a zkušeností) na stranách 7 až 24 zachytila v dostatečné šíři a hloubce okruhy a oblasti, které svým obsahem vstupují do rámce Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace a zároveň identifikovala konkrétní otázky - problémy k řešení. Identifikované problémy jsou následně přiměřeně zohledněny v rámci strategie realizace a vymezení jednotlivých priorit programového dokumentu.

Nastavení indikátorů odpovídá jednotlivým oblastem intervence dle předpisů Evropské unie, stejně tak i finanční plán odpovídá váze jednotlivých řešených problémů.

Implementace programového dokumentu je nastavena dle platných pravidel a předpisů. Hodnotitelé pouze doporučují zahájit praktické přípravy na implementaci programového dokumentu v co možná nejkratším čase a to především z toho důvodu, aby byla zajištěna budoucí úspěšná realizace Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

⇒ ***Posouzení souladu předloženého programového dokumentu s příslušnými dokumenty na nadnárodní a národní úrovni***

Hodnotitelé v průběhu svého hodnocení neidentifikovali žádné rozpory ve vztahu k nadnárodním dokumentům vytyčujícím směry dalšího rozvoje Evropské unie či čerpání a využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů. Předložený Operační program Výzkum a vývoj pro inovace je plně v souladu s Lisabonskou strategií a na ni navazujícími dokumenty, rovněž tak je v souladu se Strategickými obecnými zásadami Společenství (CSG). Úspěšná realizace obsahu OP VaVpl bezpochyby přispěje k naplnění cílů zmíněných dokumentů.

Obdobně i v případě strategických dokumentů na národní úrovni dospěli hodnotitelé k závěru, že obsah Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace je v plném souladu s těmito dokumenty. Jedná se především o Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, Národní Lisabonský program 2005 – 2008 – Národní program reforem ČR a Politiku soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti.

Zároveň lze říci, že dle názoru hodnotitelů nedochází ani k překryvu obsahu OP VaVpl a dalších programových dokumentů ČR na programovací období 2007 – 2013. Naopak hodnotitelé konstatují, že jejich obsahy se s obsahem OP VaVpl vhodně doplňují a lze tak očekávat, že jejich společná realizace povede k dosažení dodatečných synergických efektů.

⇒ ***Nastavení indikátorů***

Hodnotitelé konstatují, že nastavení indikátorů odpovídá počtu a zaměření jednotlivých priorit a oblastí intervence.

Indikátory jsou vymezeny na čtyř úrovních což odpovídá metodice aplikované na tvorbu programových dokumentů:

1. Indikátory kontextu
2. Indikátory výsledku

3. Indikátory výstupu
4. Indikátory dopadu

U indikátorů kontextu, globálního cíle a jednotlivých priorit je navíc provedena kvantifikace jednotlivých indikátorů, která je v souladu s názory a stanovisky hodnotitelů.

Hodnotitelé v souvislosti s dalšími kroky přípravy a realizace Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace doporučují, aby byla provedena kvantifikace indikátorů i na úrovni jednotlivých oblastí intervence. Tento krok vytvoří dobré podmínky pro následné hodnocení úspěšnosti realizace jednotlivých oblastí intervence.

⇒ **Finanční plán**

Předložený Operační program Výzkum a vývoj pro inovace obsahuje 3 základní priority:

1. Rozvoj kapacit výzkumu a vývoje
2. Rozvoj spolupráce veřejného sektoru se soukromým ve VaV pro inovace
3. Technická asistence

Alokace finančních prostředků (celkem 1552,94 mil. euro v letech 2007 - 2013) na jednotlivé priority je následující:

1. Priorita – 65 %
2. Priorita – 33 %
3. Priorita – 2 %

Akcentování významu 1. priority v rámci navrženého finančního plánu, dle názoru hodnotitelů, odpovídá reálným potřebám České republiky, přičemž toto tvrzení dokládají i závěry analytické části OP VaVpl.

Hodnotitelé zároveň kladně hodnotí nastavení průběhu alokací v rámci jednotlivých let programovacího období. Pro nastavení alokací je charakteristický jejich postupný nárůst s vrcholem v roce 2009 a následná stabilita v letech 2010 – 2013.

Hodnotitelé považují připravený finanční plán za odpovídající finanční nástroj realizace Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

⇒ **Implementace**

Problematika implementace je v posuzovaném programovém dokumentu obsažena na stranách 46 – 65. Navržený systém implementace je zpracován podle platných pravidel a předpisů. Lze očekávat, že při jeho praktické realizaci dojde i k využití zkušeností ze současného zkráceného programovacího období 2004 – 2006. Hodnotitelé nemají zásadní výhrady či připomínky k předloženému systému implementace a monitoringu.

Hodnotitelé však upozorňují, že jedním z klíčových prvků implementace celého Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace budou tzv. zprostředkující subjekty.

Jedním z nich bude agentura CzechInvest, která má již ze současného programovacího období zkušenosti s implementací operačních programů a proto lze v jejím případě předpokládat, že implementace bude probíhat úspěšně.

Druhým bude organizace přímo řízená MŠMT ČR. S největší pravděpodobností se bude jednat o organizaci s minimálními zkušenostmi s implementací operačního programu. Hodnotitelé proto doporučují dát maximální důraz na přípravu této organizace na implementaci OP VaVpl.

V Praze dne 3.5.2006

.....
doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
vedoucí hodnotitelského týmu

.....
Doc. Ing. Jiří Schwarz, CSc.
děkan FNH VŠE